

var nokkurs konar lítilsvirðing; þeir álitu sig betri en aðra menn. En saman við þá tilfinningu blandaðist auðmýkt, sem þoldi alt, án þess að reisa hönd á móti. Kærleikur og miskunnsemi voru höfuðskyldurnar innan safnaðanna; og heims fyrirlitningin var blandin meðaumkun. Menn, sem stóðu fyrir utan kristna söfnuði, skildu ekki þessa afstöðu; hún var mjög fjarlæg hugsunarhætti Rómverja og þeirra manna, sem höfðu kynst grískri menningu. Þeir skoðuðu hana sem óvináttu gagnvart siðuðu mannfjelagi. Þess vegna var kristnum mönnum gefið það að sök, þegar ofsóknir stóðu yfir, að þeir hötuðu mannkynið. "Odium humani generis" var ein af ákæranum, sem á þá voru bornar.

Kristileg siðfræði á fyrstu og annari öld var gagnólf grískri siðfræði. Eins og kunnugt er voru öll lönd, sem kristnin breiddist fyrst út um undir áhrifum grískrar menningar og grísks hugsunarháttar. Grísk siðfræði var upprunnin hjá heimspekingunum. Hún stóð því ekki í nálægt því eins nánú sambandi við trúarhugmyndirnar og siðfræði kristindómsins. Grískir heimspekingar hugsuðu mikið um mannfjelaði og skipulag þess; og siðfræði þeirra snertir þess vegna fyrst og fremst fyrirkomulag þjóðfjelaðsins. Hugmyndir þeirra um tilveruna eftir dauðann voru mjög óákveðnar, og þess vegna voru siðferðiskenningar þeirra allar gjörðar fyrir þetta líf og miðaðar við það. Og Grikkir elskuðu lífið, þeir elskuðu alt sem jók fegurð þess og gildi, en þeir skoðuðu það frá sjónarmiði einstaklingsins fremur en heildarinnar. Fullkomnen einstaklingsins varð þar af leiðandi hið hæsta siðferðistakmark þeirra. Plató, sem var uppi snemma á 4. öld f. Krists fæðingu og sem var einn af helztu heimspekingum og siðspekingum Grikkja, lýsir hinum fullkomna manni þannig. Hann á að vera vitur, hugrakkur, kunna að stjórna sjálfum sjer og rjettlátur. Þetta eru þær fjórar höfuðdygðir, sem hann á að hafa, og þær eiga að koma í ljós í mannfjelaðinu, í allri stofnun þess. Stjórnendurnir eiga að vera vitrir, eða þeir einir eiga að stjórna öðrum, sem eru vitrir. Menn eiga ekki að afneita gæðum lífsins, en þeir eiga að njóta þeirra í hófi og geta verið án þeirra, ef það er nauðsynlegt. Viðskiftin eiga að vera rjettlát. Meðlíðun og hjálpsemi og yfir höfuð allar kærleiksdygðir, sem svo afarmikil áherzla er lögð á í